

ANNEXES

ANÀLISI DE LA COMPETÈNCIA DEL PROFESSORAT D'EDUCACIÓ FÍSICA DAVANT ALUMNAT AMB DISCAPACITAT

**Treball Final de Grau de Ciències de l'Activitat Física i
de l'Esport**

Núria ARISA i CLOSAS

Curs: 2013 - 2014

Montse Martín Horcajo

Universitat de Vic

16 de maig de 2013

Contingut

1	Annex 1 – Resultats: Quadre comparatiu per temes	4
2	Annex 2 – Document de protocol ètic + guió entrevista	12

1 Annex 1 – Resultats: Quadre comparatiu per temes

	Entrevistada 1- <i>(alumna amb una atrofia muscular regressiva amb una cardiopatia associada)</i>	Entrevistada 2- <i>(alumne amb paràlisi cerebral. Anava amb cadira de rodes motoritzada i amb molt poca mobilitat als braços)</i>	Entrevistat 3- <i>(Un deficient visual, una noia cega i muda (llenguatge digitopalmar), una noia amb cadira de rodes(amputació de les dues cames)</i>	Entrevistada 4- <i>(un alumne amb cadira de rodes: paràlisi cerebral)</i>
Competència	Durant la formació a la universitat vaig obtenir unes nocions bàsiques en discapacitats. He hagut de fer alguns cursos a part per poder ser del tot competent a la meva feina com a professora	No ens van formar gairebé gens per a treballar amb aquest tipus de persones. En alguna optativa vam treballar, de manera general, diferents discapacitats: visual, sonora,... fent una o dues sessions amb activitats amb els ulls tapats,... Però mai vam treballar un	Sempre he pensat que no n'he tingut prou amb la formació en discapacitats que he adquirit per afrontar determinades situacions a classe. L'experiència i la mentalitat oberta per buscar possibilitats d'integració i normalització han compensat aquest	A vegades t'has de buscar recursos pel teu compte i fer servir la imaginació sense saber si realment estàs actuant correctament

		cas real de discapacitat dins d'una classe normal. Això és amb el que et trobes a la realitat i el que costa més d'adaptar.	dèficit de formació	
	Quan surts de la universitat estàs format per intervenir i ser competent amb alumnat de perfil esportista i sense cap discapacitat. A més a més a la universitat t'ensenyen molta tècnica i tàctica d'esports que no és la realitat de la ESO. Quan surts de la universitat estàs més preparat per estar en un club/centre esportiu que no pas a un institut.	La formació que es dona a les universitats és amb la finalitat de ser competent en classes estàndards. Les discapacitats es tracten de manera concreta, treballant activitats només per a l'alumne amb discapacitat i no per cohesionar-lo amb el grup-classe.	Només vam fer un clínic d'una tarda amb discapacitats mentals.	Haurien d'haver-hi sobretots sessions pràctiques en les quals s'apreguin recursos útils per a tot tipus de discapacitats.
	Ser competent és resoldre les situacions que la feina et va plantejant	Per ser competent amb alumnat amb discapacitat	A la formació acadèmica es podria fer més que	Ser competent és saber actuar en totes les

	<p>de la millor manera possible essent molt coherent i aplicant els coneixements que t'han ensenyat. Per ser competent has d'estar aprenent durant tota la vida. Sempre vas per sota dels límits reals de la persona perquè desconeixes què pots fer i què no, com que no tens coneixements has de ser molt prudent. Al final et plantejes moltes activitats de cohesió social. Al desconèixer les malalties et fa tenir por de fer coses malament i que no li passi res.</p>	<p>física no n'hi ha prou amb la formació acadèmica. Quan et trobes amb algun cas com el que m'he trobat, t'has d'"espavilar" com pots</p>	<p>teoria, moltes vegades inútil ja que es pot trobar informació d'aquest tipus actualitzada i en el moment que el necessites. Més caldria haver fet casos pràctics o estudi de casos reals. L'experiència que s'agafa amb el temps de pràctica i les ganes de donar-li a tothom les mateixes oportunitats acaba sent definitiu.</p>	<p>situacions en els que et trobes al dia a dia. En el cas dels discapacitats no crec que sigui competent perquè en el meu cas he hagut de demanar ajuda a altres professors o m'he hagut d'espavilar pel meu compte buscant per internet.</p>
	<p>Cada vegada que et trobes amb un alumne/a amb discapacitat a alguna classe penses: "tierra tragame", sempre. Jo vaig fer una assignatura d'educació</p>	<p>A la formació universitària hi trobo a faltar la integració d'alumnes amb necessitats educatives especials amb el grup</p>	<p>Quan jo vaig estudiar hi havia només una assignatura que va ser impartida de forma molt teòrica. Caldria també que</p>	<p>A la formació universitària hi troba a faltar casos pràctics. És més útil saber què fer amb una persona amb discapacitat que no</p>

	<p>física especial com a formació bàsica, però era molt teòrica (descripció de les discapacitats) i gairebé gens de pràctica</p>	<p>d'estàndards. És una cosa que no es treballa i és el que et trobes a la realitat. Ens manquen recursos que has de buscar, pensar,... quan et trobes amb un cas concret.</p>	<p>totes la resta tinguessin algun tema relacionat amb diferents tipus de discapacitats i l'adaptació a aquestes.</p>	<p>pas conèixer les característiques de les discapacitats en generals i prou.</p>
	<p>Has de tenir dos ulls per l'alumne amb discapacitat i dos per la resta de l'alumnat.</p> <p>Ja tens prou diversitat a l'aula per si a més a més hi ha una persona amb alguna discapacitat.</p>	<p>Actualment tinc un alumne amb discapacitat. Una de les dues hores d'EF a la setmana tinc un vetllador que ajuda a l'alumne amb discapacitat a fer les diferents activitats. També ens coordinem via correu electrònic, amb la fisioterapeuta de l'alumne. D'aquesta manera intentem treballar millor.</p>	<p>No pots mostrar una atenció personalitzada a l'alumne amb discapacitat. Hi ha altres 24 alumnes (o més) que a la mínima perden l'atenció i t'arruïnen la classe</p>	<p>Està clar que no pots mostrar al 100% una atenció personalitzada a la persona amb discapacitat. En primer lloc et manca formació, i en segon lloc et falten mans i ulls per aquella persona.</p>

Suport si /	<p>Abans de tot, caldria veure sota quins criteris et donen un vetllador, perquè a vegades no te'l concedeixen i et faria molt de servei dins de la classe d'educació física.</p>	<p>Fins ara els vetlladors que he tingut, han fet molt bé la seva feina com a vetlladors però no tenen coneixements d'EF adaptada, i això els limita considerablement.</p>	<p>Seria adequat que hi hagués un vetllador amb formació sobre educació física adaptada. S'aprofitaria molt més el poc temps del que disposem. Tot i que no crec que els administracions pensin en això. Les persones que ho decideixen haurien d'haver o d'estar treballant de professors per poder tenir una visió real de la situació.</p>	<p>Un alumne amb discapacitat necessita una atenció personalitzada, i en la majoria dels casos fa falta un control constant de les activitats que està fent. El vetllador et resoldria aquest problema. Molts cops faries més coses de les que fas si tinguessis una persona que controlés els seus límits mèdics. Per no fer-li mal fas menys.</p>
	<p>L'ideal seria que seguessin graduats en ciències de l'activitat física i de l'esport amb l'especialitat de vetlladors</p>			<p>Seria totalment ideal que el vetllador tingués coneixements d'educació física. Si en el nostre cas</p>

suport no	o educació física adaptada			es dona per entès que estem formats en aquest sentit és lògic pensar que ells no ho estiguin o no ho hagin d'estar. Hauríem de ser els propis professors els que tinguéssim el dret a decidir si ens fa falta un vetllador o no
Família	Gràcies a ells coneixes les seves limitacions, quines activitats no pot fer i perquè no ho pot fer. En discapacitats físiques també és molt important l'involucració dels fisioterapeutes, que són els que més coneixement tenen en aquest sentit.	Al final acabes posant com a objectiu que estigui integrat en el grup classe i s'ho passi bé durant aquella estona amb els seus companys.	Cada alumne i família és un món. En alguns casos la relació familiar afavoreix i en altres no, en alguns casos cal més implicació de famílies i en altres al contrari.	La família t'ajuda a entendre què és el que té aquell alumne i quines limitacions té. A partir d'aquí el professorat fa un pla individualitzat per l'alumne d'acord amb els pares per tal d'adequar-lo al 100%. És clau la implicació de la família

	<p>Per experiència pròpia en algun cas els metges també hi haurien de participar per poder conèixer més les limitacions dels alumnes amb alguna discapacitat severa. Com que això normalment no passa, et retens fent activitats i et cures amb salut.</p>	<p>Crec que la millor educació és la que es fa conjuntament amb les famílies, amb una bona comunicació per les dues parts, però si no volen participar en els processos de decisió que afecten a l'educació del seu fill hi tenen tot el dret.</p>	<p>Hi ha el tema de socialització i relació-integració a la classe on la matèria d'educació física juga un paper força important. Crec que a vegades això va per damunt de tot.</p>	<p>A vegades són els propis pares els que et limiten perquè els sobreprotegeixen. És un dels riscos que té involucrar la família amb l'educació del discapacitat. No hi estic d'acord, ja que els pares no son conscients de tots els elements que comporta l'educació física a part de la pràctica motriu.</p>
	<p>A vegades no permeten que el seu fill/a assisteixi a les classes d'educació física i ho fan perquè prefereixen que el seu fill/a vagi a un centre esportiu especialitzat a fer</p>		<p>Els pares a vegades haurien d'entendre que tenen un fill/a diferent i que tots els alumnes d'un aula són diferents. En</p>	

	<p>activitats físiques adaptades on allà si que tenen tots els recursos pedagògics, mèdics i materials i les persones que hi treballen estan formades per aquest col·lectiu. Per altra banda, hi ha continguts d'educació física que no es donen a aquests centres, i per tant, en aquesta part no substitueixen l'educació física. Aquesta sobreprotecció és contraproduent</p>		<p>alguns casos ens hauríem d'esforçar més per trobar recursos que facilitin el treball normalitzat dins de la classe que és al que tots els professors/es haurien de tendir.</p>	
--	--	--	---	--

2 Annex 2 – Document de protocol ètic + guió entrevista

Hola, sóc la Núria Arisa Closas, estudiant de 4t en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport de la Universitat de Vic i estic fent el meu treball final de grau que és un anàlisi de la competència del professor d'educació física davant alumnes amb discapacitat. Ja que el teu perfil és adient per a la meva recerca vull fer-te una entrevista de 30'-15' i que estarà dividida en 3 seccions que són (competència, suport a les classes i pares). El teu nom no sortirà enlloc ja que l'entrevista serà totalment anònima. Em comprometo a que tot el que diguis no et perjudicarà en cap aspecte. Gravaré l'entrevista perquè jo la pugui transcriure i tenir tota la informació que en surti.

Hi estàs d'acord? Tens algun dubte?

Si et va bé ara començarem.

El primer tema que voldria debatre amb tu seria el de la competència.

Competència

- Creus que la teva competència com a professor/a és només resultat d'aquells coneixements que vas aprendre durant la teva formació?

Barnett (2001) es pregunta com és possible que en un camp professional en el qual el coneixement canvia, s'especifica i es concreta per endavant el coneixement que es requereix per aconseguir la competència professional

- Creus que la teva formació com a professor/a va anar dirigida per actuar i intervenir sobre estudiants estàndards? Es tenien en compte els discapacitats?

Barnett (2001) també argumentava que les competències són comportaments i capacitats per actuar de maneres desitjades per altres, redueixen l'autenticitat i la indeterminació de l'acció humana. La formulació dels resultats que es busquen representen una forma tancada d'aprendre. A partir d'ells, es predeterminen les característiques que han d'arribar a tenir els estudiants, la manera de culpabilitzar de principi el procés d'ensenyament. Son termes que formen part d'un llenguatge ple de prejudicis i imposicions.

- Creus que per ser competent com a professor implica estar formant-te, aprenent i perfeccionant durant tota la vida?

Sarramona (2004) diu que la adquisició i conservació de competències implica l'aprenentatge durant tota la vida i l'aprenentatge depèn de l'existència d'un ambient material, institucional i simbòlic favorable.

- Creus que per ser competent com a professor n'hi ha prou amb la formació acadèmica? O et manca algun altre tipus d'habilitat que no es s'adquireix durant la teva formació?

Molina i Antolín (2007) les competències bàsiques resulten alguna cosa més que el domini d'un coneixement o d'un procediment, ja que suposen un combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivacions, valors ètics, actituds, emocions i altres components socials que actuen conjuntament per aconseguir una acció eficaç.

- Creus que la formació adquirida a la universitat va ser integral? O la formació buscava qualitat eficaç, eficient i ràpida?

Perrenoud (2004) citat a Paredes i de la Herrán (2010) La formació adquirida no és integral, sinó que és una preparació que busca qualitat, és a dir, utilitat eficaç, eficient i ràpida en i per els seus destinataris.

- Creus que la teva competència com a professor implica saber fer o saber actuar sobre tot allò que coneixes o que saps?

García (2009) Les competències són el resultat de les noves teories de cognició i, bàsicament, podríem dir que significa 'sabers d'execució'. Si cada procés de «conèixer» es tradueix en un «saber», podem dir que competència i saber són recíproques: saber pensar, saber desenvolupar, saber interpretar, saber actuar en escenaris diferents, des d'un mateix i per a les altres persones en contextos concrets.

- La teva formació com a professor/a és suficient per actuar envers uns mínims bàsics?

Bolívar (2010) diu que educar en competències bàsiques remet a delimitar la cultura bàsica comú que precisaran els ciutadans i ciutadanes en aquest nou segle; és a dir, aquelles competències clau que tot l'alumnat haurà de dominar en el termini de l'escolaritat obligatòria, de manera que pugui seguir els estudis, rebre una formació professional i integrar-se socialment sense risc d'exclusió.

- Estàs d'acord amb els plans d'estudis que es donen a la universitat? Hi trobes a faltar alguna cosa?

Carreiro (2009) es pregunta: Qui decideix? Què? Amb quines finalitats? Així, la gestió per competències no és en si mateixa ni bona ni dolenta. Dependrà en primer lloc de qui decideix les competències a aprendre, i sobre tot quines competències i per a quines finalitats.

- Si no has estat format/a en competències, et trobes amb dificultats en el moment de formar als teus alumnes per competències?

Castejón (2013) troba que al menys hi ha dos aspectes en controvèrsia per els professionals: com a conseqüència de la normativa educativa actual, s'ha d'educar en competències; però, a més, en el seu propi desenvolupament professional, el professorat ha de demostrar quines competències generals i específiques té i utilitza per a les seves classes, quan la majoria no ha estat educat o format en competències.

La figura de suport

- Quan tens un alumne/a amb discapacitat a classe d'educació física, creus que la figura d'un auxiliar d'educació especial o vetllador/a és important per poder actuar de manera més efectiva amb aquest alumne?

Fernández, Clavijo, Silva i Bernet, (2002), coincideixen en que:

L'Auxiliar és part importantíssima a la hora de posar en funcionament el mitjans i estratègies que li permetin el desenvolupament de les tasques plantejades.

- Creus que la teva competència com a mestre té limitacions quan actues davant de persones amb discapacitat?
- Creus que la presència a classe d'un educador social, treballador social, o animador sociocultural, t'ajudarien a ser més competent amb alumnat amb discapacitat física?

Fernández i Malvar (2009) Necessita de la col·laboració d'altres agents i diversos actors socio-educatius que directa i indirectament també treballen amb col·lectius amb situació de risc. Aquí estem pensant, per exemple, en els educadors socials, treballadors socials, animadors socioculturals, etc. És de sentit comú reconèixer les seves pròpies limitacions.

- Creus que un auxiliar d'educació a la classe d'educació física hauria de tenir un mínim de coneixements d'educació física adaptada?

Comellas (2010) en la seva tesi doctoral, exposa que una de les principals limitacions que es poden presentar amb alumnat amb discapacitat física, sigui quina sigui, és no tenir una persona auxiliar amb un mínim de coneixements en educació física adaptada, durant tota la sessió d'educació física.

Família

- És important l'involucració dels pares dels alumnes amb discapacitat per a l'èxit escolar?

La involucració dels pares a l'educació dels seu fill és important per l'èxit escolar, però no tots els nens tenen pares que s'involucrin a l'escola. Aquesta influència familiar és particularment important quan en la família un dels fills presenta algun tipus de discapacitat. (Nord, 1998, pp.98-122)

- Creus que les actituds de sobreprotecció dels pares envers fills/es amb discapacitat impedeixen l'autonomia i la independència del nen/a? O t'és útil per identificar els límits de l'alumne/a?

Mentre que en el nen regular és de vital importància que els pares participin en les tasques escolars dels seus fills, en l'educació especial han d'evitar les actituds de sobreprotecció que impedeixen l'autonomia i la independència del nen, en especial en els casos de discapacitat mental. (Escobedo, 2006, pp. 1-10)

- Sigui quina sigui la discapacitat, fan bé els pares que no permeten al nen participar en les activitats d'educació física?

És a dir, la família ha de tenir la responsabilitat de promoure l'èxit escolar i la permanència a l'escola en funció de les capacitats del nen/a. De manera similar, el mateix mal fan els pares sobreprotectors, qui no permeten al nen participar en cap activitat disminuint les seves oportunitats de desenvolupament ple fent-los dependents. (Mercer, 2006, pp.13-22)

- Creus adequat que els pares participin en els processos de decisions que afecten a l'educació del seu fill/a? En algun cas real ha estat així?

Els professors i els pares han de participar en els processos de decisions que afecten a l'emplaçament dels alumnes /fills, a la selecció de cuidadors, a les prioritats familiars, etc.; així mateix, professors i pares poden modelar de manera efectiva habilitats tals com identificar metes a curt i a llarg termini, descriure objectius, posar en marxa plans, i reavaluar i redefinir els plans.